

קב א מ"י פ"ב מהל'
עבדים הלכה ו [1]:
קבא ב מ"י שם הל' ז:

מוסף רש"י

יגאלנו. כתיב. נמכר לעובד כוכבים גבי קרובים ומשמע מיעוטא (קטן) ומקרא נדרש. כסמיכת הפרשיות ואע"פ שאין הקטן מפורש בהן (ב"ח צה). מאן חכמי. כלומר מאן מיכו ומאי טעמייהו (גיטין ב.ב.).

מוכר עממו לישראל נגאל באלה נמכר לעובד כוכבים ויש לומר דעביד ק"ו ממכרוהו ב"ד שאינו כתוב למעלה (נמכר לעובד כוכבים וא"ת היכי תיסק אדעתין דנילף ממכרוהו ב"ד נמכר לעובד כוכבים בג"ש דשכיר שכיר הא אמרת) דסברא לומר גבי ממכרוהו ב"ד דליקנסיה משום דעבד איסורא וי"ל דבתר דגלי קרא לעיל שיוצא ציוכל אע"ג דעבד איסורא דמפרש הוא בעי למילף שכיר שכיר שיגאל באלה אי לאו הוא קרא וא"ת אכתי בעי למילף שכיר שכיר שיגאל באלה נמכר לעובד כוכבים מה נמכר לעובד כוכבים דין הוא שיגאל באלה כדי שלא יטמע בין העובדי כוכבים וי"ל דהאי סברא שלא יטמע אינה כתובה ואין לקטור מהך סברא: אמר קרא יגאלנו. הקשה ה"ר מאיר למאי דס"ד דלא ידעינן מיעוטא האי יגאלנו אמאי לא ילף ק"ו ממכרוהו ב"ד יהיה נגאל באלה ומה נמכר לעובד כוכבים שאינו נגאל בשש"ג נגאל באלה ממכרוהו ב"ד שנגאל בשש אינו דין שיגאל באלה ומיך דאיכא למיפך מה נמכר לעובד כוכבים שכן יוצא במיתת האדון (ולכן דין הוא שיגאל באלה תאמר לנמכר לישראל שאינו יוצא במיתת האדון שהרי עובד את את ולכן דין הוא שלא יגאל באלה ומי"מ קשה דהא אמנה עבריה מנינו למילף מהאי ק"ו דנמכר לעובד כוכבים שהרי אינה עובדת לא את הבעל ולא את הבע והדר ילף ע"ע הנמכר לישראל מהקישא דעברי לעבריה ומרה"י מיך דאי לא יגאלנו ה"א נמכר לישראל נמי נגאל באלה וה"פ ומה מי שאינו נגאל באלה פירוש (דלא כתיב בקרא דהדיא שיגאל באלה נגאל בשש נמכר לעובד כוכבים דכתיב דהדיא בקרא שנגאל באלה אינו דין שיגאל בשש וה"ג אמרינן דפרק דשוכר את הפועלים (ב"מ דף פס:) דבעי למימר דשור אוכל אפילו במחוז מק"ו מאלס ומה אדם שאינו אוכל בתלוש אוכל במחוז שור שאוכל בתלוש אינו דין שאוכל במחוז אלמא עבד ק"ו מאלס הוא שאוכל אף בתלוש אלא ה"פ שאינו אוכל בתלוש כדפי' הכא: ומה מי שאינו נגאל

ואם לא יגאל באלה. נמכר לעובד כוכבים כתיב: באלה. בקרובים דכתיב לעיל מיניה או דודו וגו': ומה מי שאינו נגאל באלה. נמכר לישראל לא כתיב ביה גאולת קרובים דלא נפקא לן (לעיל דף יד:) מהפדה אלא גאולת עממה: ילף שכיר שכיר. גאולת קרובים לנמכר לישראל נמכר לעובד כוכבים דנמכר לעובד כוכבים נמי כתיב (כשכיר שנה בשנה יהיה עמו: דפליגי עליה דרבי. ואמרי דנמכר לעובד כוכבים יוצא לשש: ר' יוסי הגלילי כו'. דמפיק האי באלה לדרשה אחריתי: באלה נשיחרור. גאולתו קרובים אינו משמעבד להס: ויאל בשנס היוכל מאותו אחר שיגאלהו מן העובד כוכבים אלמא גאלו שטר כל אדם משמעבד לו: ונגאל זו גאולת אחרים. ולימדך שכל אדם בישראל גאלו מיד העובד כוכבים ואין העובד כוכבים יכול לעכב עליו ועבדו כוכבים שמתת ידיו הכתוב מדבר: ר' יוסי סבר מקרא נדרש לפניו. גאולת עממו פשיטא לן דהויא לשחרור והיא מלמדת על שטר גאולות לר' יוסי אינה מלמדת אלא על גאולת קרובים שהיא לפניה ומקרא הנדרש ללמד נדרש ללמד על שלפניו הכתוב למעלה הימנו: שרי גאולת קרובים גאולת עממו. ללמד הימנו לפי שמלמד על שלפניו הילכך גאולת קרובים ללמד מגאולת עממו הכתובה אחריה: לאחרי. הכתובה למטה הימנו הילכך גאולת עממו מלמדת על גאולת אחרים אלמא ללמד גאולת אחרים מגאולת עממו: פ"א כו'. אבל השתא דכתיב באלה לומר שיש חילוק בין אלה לאחרים לומר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: אי הכי דבעלמא נדרש לפניו ולאחריו והכא משום דכתיב באלה הוא הדר קושיא לדוכתיה דר"ע היכי משתמע שעבוד דיוצא בשנת היוכל אקרובים: אלא

בסברא פליגי. כלומר ר' פשיטא לן דהאי באלה אקרובים קאי על כרחך שעבוד דיוצא בשנת היוכל אחרים משתמע אלא בסברא פליגי אי האי באלה אקרובים קאי או לאחריים קאי דהא אחרים נמי בזהוהו קרא כתיבי: ר' יוסי הגלילי סבר מספיקא. אחרים לשעבוד דהאי באלה אקרובים קאי דשעבוד דיוצא בשנת היוכל אחרים דאי אמרת כו': ור"ע סבר מספיקא. אקרובים שעבוד דהאי אלה והאי אלה אקרובים קאי דשעבוד דיוצא בשנת היוכל אחרים קאי דאי אמרת כו': נלמדך שאע"פ שהעובד כוכבים מתת ידך אם לא יגאל ישתעבד בו עד היוכל וחי אתה רשאי לזב עליו דעקיפין: לאחרת

לא יגאל באלה נגאל בשש וי"ל דאיכא למפרך מה לשה שכן אינה יוצאה במיתת האדון להכי אינה יוצאה בשש תאמר נמכר לעובד כוכבים שיוצא במיתת האדון על כן דין הוא שיוצא בשש: ורבי יוסי הגלילי מירי אלא (בבאחר) בתיב. נראה דלא גרס ליה דפשיטא דקרא הכי הוא ועוד דבמסקנא לא מתרצה הדיא קשיא בין לר' יוסי הגלילי בין לר"ע וצדו ספריים אינו ולספריים דגרסי ליה נראה להר"מ דהכי פירושו מידי אלא [בבאחר] כתיב (כיון דלא איירי כלל אלא מקרובים מנליה לר' יוסי הגלילי דבשאר כל אדם לשעבוד דילמא קרובים מנו למפרקיה אבל אחרים לא מנו למפרקיה אפילו לשעבוד ובהי מתרצה שפיר אמסקנא דמיירי קרא נמי אגאולת רחוקים וא"כ פשיטא דקרא הכי הוא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: אלא בסברא קמיפלגי. פי' בקונטרס אי פשיטא לן דהאי באלה אקרובים קאי ע"כ שעבוד דיוצא בשנת היוכל אחרים משתמע כדקאמר ר' יוסי הגלילי משום דמניית להקשות לר"ע מידי אלא באלה כתיב אלא בסברא פליגי אי האי באלה אקרובים קאי או לאחריים קאי דהא אחרים נמי כתיב בהאי קרא ר' יוסי סבר באלה אלו קרובים ור"ע סבר באלה אלו אחרים והקשה רבי' ברוך כיון דאית ליה לר"ע דהאי באלה אלו אחרים ולשחרור היכי קאמר לעיל ר"ע באלה לשעבוד אדרבה ה"ל למימר באלה היינו אחרים לשחרור ויש לומר לדברי ר' יוסי הגלילי קאמר כלומר מה שאתה קורא באלה דהיינו קרובים לשעבוד: ורבי האי יוצא בשנת היוכל מאי עביד דיה. כל בעי למאי אתא דהא מיבעי ליה שאינו יוצא מתחת יד עובד כוכבים עד היוכל אלא הכי בעי אמאי נקט בשנת היוכל והא כתיב בקרא אחרים עד שנת היוכל ט:

א) [לפ"מ] מוס' חולין כב. ד"ה שכול וכו' נראה ל"ג שלם מיעוט הללו והאל דין הוא] ט) [לקמן כה.] א) [לקמן כה ע"א כהו"ע, ע"ש, ד] מ"כ פ"ה ב"ה סני פק ט פסקתא פ' ב"ה סני, ה) ג"א ור"ע וכן הוא כתיב ועי' מהרש"א על מוס' ד"ה ורבי יוסי הגלילי, א) שנת לב: ב"מ לה, ר"ה ט: זכמים כד: [מנחות יט. חולין ק"ח:] א) [שיריפין פ. וש"מ, ט] ויקרא כה, ג) [נדלעיל ד' ע"ג, י] [נדפ"ר:] מ) [שיריפין מנמכר, ופ"ל, ט] [לעיל עמדה א:] ט) [נדלקמן כ' ע"ג, ט] [לקמן ז' ע"ג, ט] [ה"א ז' ע"ג, ט] [נדפ"ר:] ויין, ודל"ג, ט] [ויקרא כה, ט].

תורה אור השלם

1. ואם לא יגאל באלה ויקרא בשנת היכל הוא ויקרא כה נד' 2. או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או הש"ת ידו יגאלנו: ויקרא כה מט

גליון הש"ס

גמ' ד"א"ק יגאלנו לזו ולא לאחרי. ע' יומא מ ע"ב מד"ה ועשהו טמא: תוס' ד"ה אבר וכו' דלא כתיב בקרא בהדיא. ויזאל כה כרית כה ע"א נדרש"ט: ט:

הגהות הב"ח

א) גמ' יגאלנו זו גאולת קרובים כי זו גאולת עממו:

מוסף תוספות

א. [שהר"ן השתא מיטענו מבלאה דנמכר לגוי אינו יוצא בשש. מוס' הרא"ש.]